

Вищий навчальний заклад
«НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ»
Юридичний факультет
Кафедра теорії та історії держави і права

ЗАТВЕРДЖЕНО
Декан юридичного факультету

Наталія ВЕСЕЛОВСЬКА

РОБОЧА ПРОГРАМА

МІЖНАРОДНЕ ПРИВАТНЕ ПРАВО
ТА ЗАХИСТ ПРАВ ЛЮДИНИ

(назва навчальної дисципліни)

підготовки першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
(назва рівня вищої освіти)

галузі знань 08 «Право»
(шифр і назва галузі знань)

спеціальності 081 «Право»
(код і найменування спеціальності)

освітньо-професійної програми «Право»
(назва освітньо-професійної програми)

тип дисципліни обов'язкова дисципліна професійної підготовки

2024 р.

ПОГОДЖЕНО:

Гарант освітньої програми

Ірина КОЗАКОВА

РЕКОМЕНДОВАНО:

Кафедрою теорії та історії держави і права
протокол № 1
від «29» серпня 2024 року

Завідувач кафедри

Євген ГІДА

Укладач: *Олійник Світлана Миколаївна*, кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри теорії та історії держави і права.

1. Опис навчальної дисципліни

Мова навчання: українська

Статус дисципліни: обов'язкова

Передумови вивчення навчальної дисципліни: вивчення дисципліни *«Міжнародне приватне право та захист прав людини»* доцільне після оволодіння здобувачами вищої освіти базовими знаннями з теорії держави і права, логіки, юридичної аргументації та філософії права; основами конституційного права (в частині конституційного статусу особи та громадянства) та цивільного права (зокрема, права власності, зобов'язального права); фундаментальними засадами міжнародного публічного права щодо суб'єктів, міжнародних договорів і взаємодії міжнародного права з національним; базовими знаннями з цивільного процесу в частині підсудності та виконання рішень; інформаційними технологіями: вміння працювати з міжнародними правовими базами даних, реєстрами та рішеннями; навичками аналітичної роботи: вміння здійснювати порівняльно-правовий аналіз, розв'язувати колізійні питання та тлумачити міжнародні конвенції, а також основами загальної та професійної етики, гуманізму, поваги до культурного різноманіття й академічної доброчесності.

Предметом вивчення навчальної дисципліни *«Міжнародне приватне право та захист прав людини»* є система правових принципів, внутрішньодержавних і міжнародних норм, що регулюють приватні правовідносини, ускладнені іноземним елементом (цивільні, трудові, комерційні відносини між фізичними та юридичними особами), методи вирішення колізій законів, а також сукупність міжнародних і національних правових механізмів, інституцій і стандартів, спрямованих на забезпечення, повагу й захист фундаментальних прав і свобод людини у транскордонному просторі.

Інформаційний обсяг навчальної дисципліни. На вивчення навчальної дисципліни відводиться 150 годин (5 кредитів ECTS).

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни *«Міжнародне приватне право та захист прав людини»* є опанування здобувачами освіти фундаментальних засад міжнародного приватного права, включаючи вчення про колізійні норми та методи регулювання транскордонних відносин, через призму захисту прав людини, що передбачає вміння застосовувати правові інструменти для гарантування індивідуальних свобод, забезпечення доступу до правосуддя та реалізації міжнародних правозахисних стандартів у майнових, сімейних і трудових спорах з іноземним елементом.

Основними завданнями навчальної дисципліни *«Міжнародне приватне право та захист прав людини»* є формування у здобувачів вищої освіти комплексної системи теоретичних знань щодо колізійного та матеріально-правового методів регулювання приватних відносин з іноземним елементом, а також розвиток практичних навичок, необхідних для визначення юрисдикції та застосовного права у транскордонних спорах, укладання й супроводження міжнародних комерційних контрактів, ефективного застосування уніфікованих міжнародних стандартів захисту прав і свобод особи, представництва інтересів суб'єктів приватного права в іноземних і міжнародних судових інституціях і правового забезпечення захисту прав людини та іноземних інвесторів у глобалізованому правовому просторі.

3. Компетентності та заплановані результати навчання

Дисципліна «Міжнародне приватне право та захист прав людини» забезпечує набуття:

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК01	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
ЗК02	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
ЗК11	Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства; усвідомлення цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідності його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні
ЗК12	Здатність усвідомлювати рівні можливості та гендерні проблеми.
ЗК14	Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

Спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК03	Цінування та повага до гідності людини як найвищої соціальної цінності, розуміння її правової природи.
СК04	Здатність застосовувати Конвенцію про захист прав людини та основоположних свобод, а також прецедентну практику Європейського суду з прав людини.
СК05	Здатність застосовувати норми та інститути міжнародного публічного права, а також міжнародного приватного права.
СК08	Здатність застосовувати правові принципи та доктрини.
СК09	Здатність використовувати бази даних органів юстиції та інформаційні технології необхідні під час здійснення юридичної діяльності.
СК10	Здатність використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних обставин.
СК11	Здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти.
СК12	Здатність аналізувати правові проблеми та обґрунтовувати правові позиції.
СК13	Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ.
СК14	Здатність до консультування з правових питань, зокрема, можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів, відповідно до вимог професійної етики, належного дотримання норм щодо нерозголошення персональних даних та конфіденційної інформації.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН02	Знати та розуміти міжнародні стандарти прав людини, положення Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, а також практику Європейського суду з прав людини.
ПРН06	Оцінювати недоліки і переваги певних правових аргументів, аналізуючи відому проблему.
ПРН08	Застосовувати інститути міжнародного публічного права, а також міжнародного приватного права.
ПРН19	Пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів.
ПРН20	Виокремлювати і аналізувати юридично значущі факти і робити обґрунтовані правові висновки.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Обсяг у годинах											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	сем.	пз	лаб.	с. р		л	сем.	пз	лаб.	с. р
Тема 1. Поняття та сутність міжнародного приватного права	12	2	4			6	14	1	1			12
Тема 2. Джерела міжнародного приватного права	14	2	4			8	14	1	1			12
Тема 3. Суб'єкти міжнародного приватного права	14	2	4			8	14	1	1			12
Тема 4. Право власності у міжнародному приватному праві	14	2	4			8	14	1	1			12
Тема 5. Право на повагу сімейного життя у міжнародному приватному праві	14	2	4			8	15	1	2			12
Тема 6. Право на спадщину в міжнародному приватному праві	18	4	6			8	17	1	2			14
Тема 7. Право на гідні умови праці в міжнародному приватному праві	18	4	6			8	17	1	2			14
Тема 8. Право на інтелектуальну власність у міжнародному приватному праві	16	4	4			8	15	1	2			12
Тема 9. Міжнародний комерційний арбітраж	16	4	4			8	15	1	2			12
Тема 10. Практика ЄСПЛ у міжнародному приватному праві	14	2	4			8	15	1	2			12
Усього годин	150	28	44	0	0	78	150	10	16	0	0	124

5. Зміст програми навчальної дисципліни

Тема 1. Поняття та сутність міжнародного приватного права

Поняття, природа юридично обов'язкової сили та сфера дії міжнародного приватного права. Історія міжнародного приватного права як інструментального механізму для захисту прав людини. Система і структура міжнародного приватного права. Співвідношення міжнародного приватного та національного права. Міжнародне приватне право як наука та навчальна дисципліна.

Тема 2. Джерела міжнародного приватного права

Джерела міжнародного публічного права: поняття, система, види. Міжнародні договори як джерело міжнародного приватного права. Міжнародно-правові звичаї. Національне законодавство держав. Судово-арбітражна практика, включаючи практику Європейського суду з прав людини.

Тема 3. Суб'єкти міжнародного приватного права

Фізична особа в міжнародному приватному праві. Юридичні особи у міжнародному приватному праві. Особливості участі держав в міжнародним приватних відносинах. Транснаціональні корпорації як особливий суб'єкт міжнародного приватного права. Обмежений статус міжнародних міжурядових організацій як суб'єктів міжнародного приватного права.

Тема 4. Право власності у міжнародному приватному праві

Особливості правового регулювання відносин власності у міжнародному приватному праві. Виникнення і припинення права власності та інших речових прав. Право власності та інші речові права на рухоме майно, що перебуває в дорозі. Захист інвестицій у міжнародному приватному праві. Правове становище власності України за кордоном.

Тема 5. Право на повагу сімейного життя у міжнародному приватному праві

Колізійні прив'язки як засіб реалізації права особи на створення сім'ї в іноземному правовому полі. Обмеження автономії волі подружжя при виборі права для шлюбного договору. Майнові правовідносини подружжя в міжнародному приватному праві. Пріоритет принципу найкращих інтересів дитини над стандартними колізійними нормами. Кумулятивне колізійне регулювання у справах про міжнародне усиновлення.

Тема 6. Право на спадщину в міжнародному приватному праві

Основні колізії у спадкуванні за міжнародним приватним правом. Міжнародно-правове регулювання спадкових відносин. Спадкові права іноземців в Україні. Спадкові права українських громадян за кордоном. Правовий режим відумерлої спадщини у міжнародному приватному праві.

Тема 7. Право на гідні умови праці в міжнародному приватному праві

Трудові відносини з «іноземним елементом» та джерела їх регулювання. Колізійно-правове регулювання міжнародних трудових відносин. Трудові права громадян України за кордоном. Трудові права іноземців в Україні. Питання забезпечення соціальних прав.

Тема 8. Право на інтелектуальну власність у міжнародному приватному праві

Поняття та основні особливості інтелектуальної власності як об'єкта міжнародно-правового захисту. Міжнародно-правова охорона авторських та суміжних прав. Промислова власність та її міжнародна охорона. Угода СОТ щодо торговельних аспектів прав інтелектуальної власності. Судова практика захисту прав інтелектуальної власності.

Тема 9. Міжнародний комерційний арбітраж

Поняття і види міжнародного комерційного арбітражу. Міжнародно-договірна уніфікація комерційного арбітражу. Міжнародні регламенти, типовий закон про міжнародний комерційний арбітраж ЮНСІТРАЛ. Арбітражна угода та компетенція міжнародного комерційного арбітражу. Арбітражні рішення та їх виконання.

Тема 10. Практика ЄСПЛ у міжнародному приватному праві

Захист права власності у міжнародному приватному праві крізь призму практики ЄСПЛ. Захист прав людини у міжнародному цивільному процесі. Вплив рішень ЄСПЛ на розгляд міжнародних сімейних спорів в Україні. Право на повагу до приватного життя у транскордонних відносинах: позиції ЄСПЛ. Застосування стандартів ЄСПЛ при визнанні та виконанні рішень іноземних судів.

6. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма
1	Тема 1. Поняття та сутність міжнародного приватного права	2	1
2	Тема 2. Джерела міжнародного приватного права	2	1
3	Тема 3. Суб'єкти міжнародного приватного права	2	1
4	Тема 4. Право власності у міжнародному приватному праві	2	1
5	Тема 5. Право на повагу сімейного життя у міжнародному приватному праві	2	1
6	Тема 6. Право на спадщину в міжнародному приватному праві	4	1
7	Тема 7. Право на гідні умови праці в міжнародному приватному праві	4	1
8	Тема 8. Право на інтелектуальну власність у міжнародному приватному праві	4	1
9	Тема 9. Міжнародний комерційний арбітраж	4	1
10	Тема 10. Практика ЄСПЛ у міжнародному приватному праві	2	1
Усього годин		28	10

7. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма
1	Тема 1. Поняття та сутність міжнародного приватного права	4	1
2	Тема 2. Джерела міжнародного приватного права	4	1
3	Тема 3. Суб'єкти міжнародного приватного права	4	1
4	Тема 4. Право власності у міжнародному приватному праві	4	1
5	Тема 5. Право на повагу сімейного життя у міжнародному приватному праві	4	2
6	Тема 6. Право на спадщину в міжнародному приватному праві	6	2
7	Тема 7. Право на гідні умови праці в міжнародному приватному праві	6	2
8	Тема 8. Право на інтелектуальну власність у міжнародному приватному праві	4	2
9	Тема 9. Міжнародний комерційний арбітраж	4	2
10	Тема 10. Практика ЄСПЛ у міжнародному приватному праві	4	2
Усього годин		44	10

8. План семінарських занять

Тема 1. Поняття та сутність міжнародного приватного права

Мета: засвоєння знань про предмет, методи та систему міжнародного приватного права як комплексної галузі, науки та дисципліни, а також його зв'язок із захистом прав людини.

Питання для обговорення:

1. Що становить поняття, предмет і метод регулювання міжнародного приватного права?
2. З яких елементів складається система галузі міжнародного приватного права?
3. Які особливості мають міжнародні приватні правовідносини, їх суб'єкти та об'єкти?
4. Як співвідноситься міжнародне приватне право як наука та навчальна дисципліна?
5. У чому полягає взаємозв'язок міжнародного приватного права з міжнародним публічним правом та стандартами прав людини?

Тема 2. Джерела міжнародного приватного права

Мета: оволодіння знаннями про систему джерел міжнародного приватного права, їх класифікацію, специфіку колізійних норм та механізми правозастосування.

Питання для обговорення:

1. Що становить поняття та систему джерел міжнародного приватного права та в чому полягає специфіка дуалізму джерел у цій галузі?
2. Які особливості мають міжнародні договори та норми національного законодавства як джерела регулювання, і як вирішується колізія між ними в юридичній практиці?
3. Яке місце посідають міжнародні торговельні звичаї, судова та арбітражна практика й доктрина у загальній системі джерел міжнародного приватного права?
4. У чому полягає юридична сутність колізійної норми, яка її внутрішня структура (обсяг і прив'язка), які існують види колізійних прив'язок та за якими критеріями вони класифікуються?
5. Яка роль відведена застереженню про міжнародний публічний порядок під час обмеження застосування іноземного права?

Тема 3. Суб'єкти міжнародного приватного права

Мета: формування знань про правовий статус, цивільну правоздатність та дієздатність фізичних і юридичних осіб, а також держав як суб'єктів міжнародних приватних правовідносин.

Питання для обговорення:

1. Які особливості має правовий статус фізичних осіб у міжнародному приватному праві?
2. Як визначається особистий закон юридичної особи та її правовий статус за кордоном?
3. Які специфічні риси притаманні державі як особливому суб'єкту міжнародних приватних правовідносин?
4. У чому полягає зміст інституту юрисдикційного імунітету держави та її власності?
5. Як норми про правосуб'єктність іноземців співвідносяться з міжнародним принципом недискримінації?

Тема 4. Право власності у міжнародному приватному праві

Мета: засвоєння знань про правовий режим майна, колізійні питання права власності та міжнародні стандарти захисту права на мирне володіння майном.

Питання для обговорення:

1. Що становить правовий режим майна та які колізійні принципи застосовуються до права власності?
2. Які особливості має правове регулювання речових прав на рухоме та нерухоме майно?
3. У чому виявляється специфіка правового регулювання іноземних інвестицій та захисту прав інвесторів?
4. Які колізійні питання виникають при визначенні права власності на майно, що перебуває в дорозі?
5. Як національне колізійне регулювання власності співвідноситься зі стандартами захисту права на майновий інтерес?

Тема 5. Право на повагу сімейного життя у міжнародному приватному праві

Мета: формування знань про правове регулювання шлюбно-сімейних відносин з іноземним елементом та захист права на повагу до приватного і сімейного життя.

Питання для обговорення:

1. Які матеріальні та колізійні питання виникають під час укладення й розірвання шлюбів з іноземним елементом, та як вирішуються конфлікти законів щодо умов і форми шлюбу в міжнародній практиці?
2. Що становить правову основу регулювання особистих немайнових та майнових відносин подружжя з різною державною належністю, та як визначається правопорядок, що застосовується до шлюбного договору?
3. Які особливості має правовий статус дітей у транскордонних відносинах, як визначається їхнє походження, та які колізійні принципи регулюють аліментні зобов'язання батьків?
4. У чому полягає сутність міжнародного усиновлення та які міжнародно-правові механізми діють для захисту дітей від незаконного переміщення та утримання?
5. Як національне сімейне право взаємодіє з міжнародними стандартами захисту права на повагу до приватного і сімейного життя через призму статті 8 Європейської конвенції з прав людини?

Тема 6. Право на спадщину в міжнародному приватному праві

Мета: засвоєння знань про правове регулювання спадкових відносин з іноземним елементом, види спадкування та транскордонний захист прав спадкоємців.

Питання для обговорення:

1. Що становить спадкування з іноземним елементом та які основні колізійні принципи до нього застосовуються?
2. Які особливості спадкування за законом і за заповітом у міжнародному приватному праві?
3. У чому полягає специфіка правового регулювання спадкування нерухомого майна, розташованого за кордоном?
4. Які правові механізми захисту обов'язкової частки у спадщині існують у міжнародній практиці?
5. Як співвідноситься спадкове право різних держав у контексті захисту майнових прав членів сім'ї померлого?

Тема 7. Право на гідні умови праці в міжнародному приватному праві

Мета: формування знань про правове регулювання трудових відносин з іноземним елементом та міжнародно-правові стандарти забезпечення гідних умов праці.

Питання для обговорення:

1. Що становить поняття та особливості міжнародних трудових відносин, у чому полягає специфіка правового статусу іноземних працівників в Україні та громадян України за кордоном?
2. Які колізійні принципи (формули прикріплення) використовуються для визначення права, що регулює умови міжнародного трудового договору, та як діє принцип автономії волі сторін у трудових відносинах?
3. Які особливості має правове регулювання праці дистанційних працівників (*digital nomads*), транснаціональних корпорацій та мобільних спеціалістів у сучасному цифровому просторі?
4. У чому полягає зміст соціального, пенсійного та правового захисту трудящих-мігрантів у міжнародному приватному праві, та яка роль конвенцій Міжнародної організації праці у цьому процесі?
5. Як колізійні норми національного трудового права взаємодіють із міжнародними стандартами безпеки, недискримінації та забезпечення права на гідні умови праці?

Тема 8. Право на інтелектуальну власність у міжнародному приватному праві

Мета: засвоєння знань про правовий режим та колізійно-правове регулювання авторських, суміжних та патентних прав у транскордонному просторі.

Питання для обговорення:

1. Що становить правова природа інтелектуальної власності в міжнародному приватному праві, у чому виявляється конфлікт між територіальним характером цих прав та екстериторіальним характером їх використання?
2. Які колізійні принципи (зокрема *lex loci protectionis*) застосовуються до авторського права і суміжних прав з іноземним елементом, та які колізійні ризики виникають у мережі Інтернет?
3. У чому виявляються особливості правової охорони об'єктів промислової власності (патентів, торговельних марок) за кордоном, та як діє принцип міжнародного пріоритету?
4. Які специфічні риси мають міжнародні ліцензійні договори, угоди про франчайзинг і передачу технологій, та як визначається право, що застосовується до них за відсутності вибору сторін?
5. Як національні колізійні системи взаємодіють із міжнародними конвенціями (Бернською, Паризькою) та стандартами СОТ (угода TRIPS) у сфері глобального захисту прав інтелектуальної власності?

Тема 9. Міжнародний комерційний арбітраж

Мета: формування знань про правову природу, види, порядок створення та діяльності міжнародного комерційного арбітражу, а також виконання його рішень.

Питання для обговорення:

1. Що становить поняття, правова природа та види міжнародного комерційного арбітражу?
2. Які особливості має арбітражна угода (застереження), її форма, зміст та юридична чинність?
3. З яких етапів складається арбітражний розгляд спорів та як визначається арбітрабельність спорів?
4. Який порядок визнання та виконання рішень міжнародного комерційного арбітражу в Україні та за кордоном?
5. Як діяльність арбітражних інституцій співвідноситься із правом людини на справедливий судовий розгляд?

Тема 10. Практика ЄСПЛ у міжнародному приватному праві

Мета: засвоєння знань про роль, значення та механізми застосування практики Європейського суду з прав людини під час вирішення спорів у сфері міжнародного приватного права.

Питання для обговорення:

1. Яке місце посідають рішення ЄСПЛ у системі регулювання міжнародних приватних правовідносин?
2. Як практика ЄСПЛ впливає на тлумачення застереження про міжнародний публічний порядок?
3. Які особливості розгляду ЄСПЛ справ, пов'язаних із транскордонним сімейними та спадковими справами?
4. Як через рішення ЄСПЛ реалізується захист права власності іноземних фізичних та юридичних осіб?
5. У чому виявляється вплив практики ЄСПЛ на забезпечення процесуальних прав сторін у транскордонних цивільних процесах?

9. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма
1	Не передбачено навчальним планом	-	-
Усього годин			

10. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма
1	Не передбачено навчальним планом	-	-
Усього годин			

11. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма
1	Тема 1. Поняття та сутність міжнародного приватного права	6	12
2	Тема 2. Джерела міжнародного приватного права	8	12
3	Тема 3. Суб'єкти міжнародного приватного права	8	12
4	Тема 4. Право власності у міжнародному приватному праві	8	12
5	Тема 5. Право на повагу сімейного життя у міжнародному приватному праві	8	12
6	Тема 6. Право на спадщину в міжнародному приватному праві	8	14
7	Тема 7. Право на гідні умови праці в міжнародному приватному праві	8	14
8	Тема 8. Право на інтелектуальну власність у міжнародному приватному праві	8	12
9	Тема 9. Міжнародний комерційний арбітраж	8	12
10	Тема 10. Практика ЄСПЛ у міжнародному приватному праві	8	12
Усього годин		78	124

12. Завдання для самостійної роботи

Самостійна робота – форма організації освітнього процесу, за якої здобувач вищої освіти опановує навчальну дисципліну в час, вільний від навчальних занять, під методичним керівництвом викладача, але без його безпосередньої участі. Метою самостійної роботи з дисципліни «Міжнародне приватне право та захист прав людини» є засвоєння у повному обсязі навчальної програми, розвиток компетентностей, формування здатності бути активним учасником освітнього процесу, уміння самостійно опановувати теоретичні й практичні знання, що спрямовані на поглиблене опрацювання сучасних підходів до правового регулювання предметної сфери.

Самостійна робота здійснюється у формі: виконання домашніх завдань; підготовки доповідей, рефератів, есе з визначених тем; робота як з нормативно-правовими актами національного законодавства, так і з міжнародно-правовими актами; доопрацювання матеріалів лекції шляхом пошуку додаткової спеціалізованої літератури та опрацювання нормативно-правових актів; робота з інформаційними мережами; опрацювання додаткової спеціалізованої літератури; складання конспектів тем, що виносяться на самостійне вивчення, вирішення тематичних кросвордів.

Всі завдання самостійної роботи поділяються на обов'язкові та вибіркові. До обов'язкових належать завдання, які студенти мають виконувати обов'язково впродовж вивчення дисципліни. Вибіркові включають альтернативні завдання, серед яких здобувач на власний розсуд обирає конкретні завдання з тим, щоб набрати необхідну кількість балів.

Нижче подано варіанти завдань для самостійної роботи здобувачів денної форми навчання, що відповідають змісту окремих тем дисципліни та поглиблюють опрацювання навчального матеріалу. Необхідно виконати один з таких варіантів:

Варіант 1.

Підготуйте аналітичний огляд принципів міграційного права з урахуванням новітніх змін законодавства України та європейських стандартів.

Варіант 2.

Підготуйте реферат про підстави набуття правового статусу іноземця в Україні та особливості реалізації прав і обов'язків обраної категорії осіб.

Варіант 3.

Підготуйте аналітичний огляд міжнародних угод та стандартів ЄС у сфері управління міграційними процесами та їх імплементації в Україні.

Варіант 4.

Підготуйте аналітичний есеї про стандарти захисту прав шукачів притулку, біженців та осіб, які потребують додаткового захисту в Україні.

Варіант 5.

Підготуйте огляд судової практики щодо захисту житлових, соціальних та майнових прав внутрішньо переміщених осіб в умовах воєнного стану.

Варіант 6.

Підготуйте аналітичний огляд законодавства та практики працевлаштування іноземців в Україні або трудової міграції українських громадян за кордон.

Варіант 7.

Підготуйте огляд проблем доказування та кваліфікації правопорушень у сфері нелегальної міграції з аналізом одного судового рішення.

Варіант 8.

Підготуйте аналітичний огляд механізмів примусового повернення та примусового видворення іноземців, включаючи аналіз практичного прикладу.

Варіант 9.

Підготуйте огляд правового статусу та механізмів захисту осіб, які постраждали від торгівлі людьми, у контексті норм міжнародного та національного права.

Варіант 10.

Підготуйте аналітичний огляд рішення ЄСПЛ щодо свободи пересування, видворення іноземців або захисту прав мігрантів, яке вплинуло на практику України.

Варіанти контрольної роботи (для заочної форми здобуття освіти)

Нижче подано варіанти завдань для контрольної роботи, що відповідають змісту окремих тем дисципліни та поглиблюють опрацювання навчального матеріалу. Необхідно обрати варіант та виконати наведені завдання. Вимоги до контрольної роботи: 8–12 сторінок тексту (*шрифт Times New Roman, 14 pt, міжрядковий інтервал – 1*). Слід опрацювати щонайменше 10–12 джерел. Використання класичних праць із захисту прав людини і міжнародного приватного права обов'язкове. Дотримання принципів академічної доброчесності – засадничий принцип навчання. Здійснюйте коректне цитування використаних джерел. Заборонено плагіат: текст має бути оригінальним, з власним аналітичним та методологічним осмисленням. Максимальна кількість балів за виконану контрольну роботу – 50 балів.

Варіант 1.

1. Розкрийте міжнародно-правові стандарти захисту права власності іноземних інвесторів у сучасних умовах.
2. Охарактеризуйте основні тенденції правового регулювання транскордонної праці та захисту трудящих-мігрантів.

Варіант 2.

1. Проаналізуйте роль застереження про міжнародний публічний порядок у захисті фундаментальних прав людини.
2. Розкрийте сутність юрисдикційного імунітету держави та правовий статус її власності за кордоном.

Варіант 3.

1. Розкрийте особливості визначення особистого закону та цивільної правосуб'єктності іноземних юридичних осіб.
2. Охарактеризуйте колізійно-правові питання укладення шлюбу та визнання його правових наслідків з іноземним елементом.

Варіант 4.

1. Проаналізуйте міжнародні механізми захисту прав дітей та правові наслідки їхнього незаконного транскордонного переміщення.
2. Розкрийте особливості спадкування нерухомого майна, розташованого за кордоном, та колізійні принципи його регулювання.

Варіант 5.

1. Розкрийте специфіку колізійно-правового регулювання авторського права і суміжних прав у всесвітній мережі Інтернет.
2. Охарактеризуйте правову природу, форму та юридичну чинність арбітражної угоди в міжнародному комерційному арбітражі.

Варіант 6.

1. Проаналізуйте вплив прецедентної практики Європейського суду з прав людини на захист майнових прав іноземців.
2. Розкрийте сутність принципу автономії волі сторін під час вибору права в міжнародних трудових договорах.

Варіант 7.

1. Розкрийте порядок визнання та виконання рішень міжнародного комерційного арбітражу з урахуванням європейських стандартів.
2. Охарактеризуйте колізійні питання захисту обов'язкової частки у спадщині членів сім'ї померлого.

Варіант 8.

1. Проаналізуйте правове регулювання та умови захисту прав дистанційних працівників (*digital nomads*) у міжнародному приватному праві.
2. Розкрийте зміст права на повагу до приватного і сімейного життя під час розірвання транскордонних шлюбів.

Варіант 9.

1. Розкрийте особливості правової охорони об'єктів промислової власності за кордоном та дію принципу міжнародного пріоритету.
2. Охарактеризуйте специфіку правового регулювання речових прав на майно, що перебуває в дорозі (*res in transitu*).

Варіант 10.

1. Проаналізуйте механізми захисту процесуальних прав сторін та забезпечення справедливого судового розгляду в транскордонних цивільних спорах.
2. Розкрийте сутність дуалізму джерел міжнародного приватного права та роль міжнародних торговельних звичаїв.

13. Питання для підготовки до підсумкового контролю (екзамен)

1. Що становить предмет, метод та внутрішня система міжнародного приватного права як комплексної юридичної галузі?
2. Як саме колізійний та матеріально-правовий методи регулювання взаємодіють під час вирішення транскордонних приватноправових спорів?
3. Які особливості має система джерел міжнародного приватного права та у чому виявляється її дуалізм?
4. Яке юридичне місце посідають міжнародні торговельні звичаї та акти недержавного регулювання в системі джерел?
5. Які особливості має структура колізійної норми та за якими критеріями класифікуються колізійні прив'язки?
6. Як діє застереження про міжнародний публічний порядок під час обмеження застосування норм іноземного права?
7. Що становить цивільна правоздатність та дієздатність іноземних фізичних осіб у міжнародних приватноправових відносинах?
8. Як саме визначається особистий закон юридичної особи та її правовий статус за межами держави?
9. Які специфічні риси притаманні державі як особливому суб'єкту під час її участі в міжнародних приватноправових відносинах?
10. У чому полягає юридичний зміст інституту юрисдикційного імунітету держави та імунітету її власності за кордоном?
11. Як національні норми про правосуб'єктність іноземців співвідносяться з міжнародним принципом недискримінації та захисту прав людини?
12. Які основні колізійні принципи застосовуються для визначення правового режиму рухомого та нерухомого майна?
13. Як саме здійснюється міжнародно-правове регулювання іноземних інвестицій та ефективний захист прав приватних інвесторів?
14. Які складні колізійні питання виникають під час визначення права власності на майно, що перебуває в дорозі?
15. Як національне колізійне регулювання власності співвідноситься зі стандартами захисту права людини на мирне володіння майном?
16. Які матеріальні та колізійні виклики виникають при укладенні та розірванні шлюбів з іноземним елементом?
17. Як визначається правопорядок, що застосовується до регулювання майнових та особистих немайнових відносин транскордонного подружжя?
18. Які особливості має колізійно-правове регулювання відносин між батьками і дітьми у міжнародному приватному праві?
19. У чому полягає сутність міжнародного усиновлення та які правові механізми захищають права дитини?
20. Які міжнародно-правові інструменти використовуються для ефективної протидії незаконному транскордонному переміщенню та утриманню дітей?
21. Як норми національного сімейного права взаємодіють із міжнародним стандартом права на повагу до сімейного життя?
22. Що становить спадкування з іноземним елементом та які головні колізійні принципи до нього застосовуються?
23. Які особливості має спадкування за законом та за заповітом у сучасному міжнародному приватному праві?
24. У чому полягає специфіка колізійно-правового регулювання спадкування нерухомого майна, яке розташоване на території іноземної держави?

25. Які правові механізми захисту обов'язкової частки у спадщині членів сім'ї померлого існують у міжнародній практиці?

26. Як саме співвідноситься спадкове право різних держав у контексті забезпечення майнових прав уразливих категорій спадкоємців?

27. Що становить поняття міжнародних трудових відносин та які особливості має правовий статус трудящих-мігрантів?

28. Які колізійні принципи використовуються для визначення права, що регулює умови міжнародного або транскордонного трудового договору?

29. Як діє принцип автономії волі сторін під час вибору права в міжнародних трудових відносинах?

30. Які особливості має правове регулювання праці дистанційних працівників та мобільних спеціалістів у цифровому просторі?

31. У чому полягає зміст соціального та пенсійного захисту громадян, які працюють за межами своєї держави?

32. Як колізійні норми трудового права взаємодіють із міжнародними стандартами безпеки та забезпечення гідних умов праці?

33. У чому виявляється конфлікт між територіальним характером прав інтелектуальної власності та екстериторіальним характером їх використання?

34. Які колізійні принципи застосовуються до захисту авторського права і суміжних прав у всесвітній мережі Інтернет?

35. У чому виявляються особливості правової охорони об'єктів промислової власності та патентних прав за кордоном?

36. Які специфічні риси притаманні міжнародним ліцензійним договорам та угодам про франчайзинг з іноземним елементом?

37. Як визначається право, що застосовується до договорів у сфері інтелектуальної власності за відсутності вибору сторін?

38. Як національні колізійні системи взаємодіють із міжнародними конвенціями у сфері глобальної охорони інтелектуальних прав?

39. Що становить поняття, юридична природа та види міжнародного комерційного арбітражу як альтернативного способу вирішення спорів?

40. Які особливості має арбітражна угода, її письмова форма, зміст та юридична чинність для сторін договору?

41. З яких етапів складається арбітражний розгляд спорів та як визначається арбітрабельність конкретної категорії цивільних справ?

42. Який порядок визнання та виконання рішень міжнародного комерційного арбітражу встановлений у законодавстві України та міжнародних конвенціях?

43. Як діяльність міжнародних арбітражних інституцій співвідноситься із фундаментальним правом людини на справедливий судовий розгляд?

44. Яке процесуальне місце посідають рішення Європейського суду з прав людини в системі регулювання міжнародних приватних відносин?

45. Як саме прецедентна практика ЄСПЛ впливає на сучасне тлумачення застереження про міжнародний публічний порядок?

46. Які особливості розгляду ЄСПЛ справ, пов'язаних із транскордонними сімейними та гострими спадковими майновими справами?

47. Як через рішення ЄСПЛ реалізується захист права власності іноземних фізичних осіб та міжнародних компаній?

48. У чому виявляється вплив практики ЄСПЛ на забезпечення процесуальних прав сторін у транскордонних цивільних процесах?

49. Які механізми захисту прав людини застосовуються під час визначення міжнародної підсудності у цивільних справах?

50. Які правові підстави існують для відмови у визнанні та виконанні рішень іноземних судів в Україні?

14. Методи навчання

Методи навчання на лекціях: вербальний метод (лекція, дискусія тощо); методи візуалізації (презентація, метод ілюстрації (графічний, табличний, тощо), метод демонстрацій та інші); робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анотування тощо); інші методи у сполученні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо).

Методи навчання на практичних, семінарських заняттях: вербальний метод (дискусія, співбесіда тощо); метод візуалізації (презентація, метод ілюстрації (графічний, табличний, тощо), метод демонстрацій та інші); робота з навчально-методичною літературою (рецензування, підготовка реферату, есе, доповіді тощо); інші методи у сполученні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо); кейс-метод (вирішення ситуацій, розв'язання завдань тощо); практичний, пошуковий метод.

15. Методи оцінювання

У процесі вивчення дисципліни «Міжнародне приватне право та захист прав людини» використовуються такі методи оцінювання:

для поточного контролю: у вигляді усного та письмового опитування, фронтального опитування, тестування, написання есе (рефератів), вирішення кросвордів, контрольна робота (для заочної форми здобуття освіти); самостійна робота, неформальна освіта (онлайн-курси та платформи) тощо.

для підсумкового контролю: проведення підсумкового контролю (усна та/або письмова відповідь, тестування тощо).

16. Засоби діагностики результатів навчання

Робоча програма передбачає застосування засобів діагностики результатів навчання за формами контролю знань:

- *поточний контроль* може передбачати застосування широкого спектру форм та методів оцінювання знань, що проводиться за кожною темою.
- *підсумковий контроль* передбачає проведення екзамену.

Завершальним етапом досягнення запланованих програмних результатів навчання з навчальної дисципліни «Міжнародне приватне право та захист прав людини» є підсумковий контроль – екзамен.

17. Критерії та порядок оцінювання результатів навчання

Для оцінювання знань здобувачів вищої освіти застосовуються контрольні заходи у формі поточного та підсумкового контролю знань відповідно до Положення про оцінювання знань здобувачів вищої освіти.

Поточний контроль

Види навчальної діяльності здобувачів вищої освіти обираються та оцінюються викладачем за рекомендованою шкалою в залежності від особливостей навчальної дисципліни. Оцінювання окремих видів навчальної діяльності здобувача вищої освіти для дисципліни «Міжнародне приватне право та захист прав людини» відбувається за такими рекомендованими балами:

Види навчальної діяльності здобувачів вищої освіти	Кількість балів (від – до)
Аудиторна робота	
Відповідь на практичному, семінарському, лабораторному занятті	1-5
Вирішення ситуаційних завдань, розв'язання задач тощо	1-5
Тестування	1-5
Ділова гра, практичний кейс тощо	1-10
Інші види аудиторної роботи*	

Самостійна робота	
Реферат, есе тощо	1-10
Інші види навчальної діяльності здобувачів вищої освіти (участь у публічних заходах (конференція, олімпіада тощо); написання наукової статті, участь у конкурсах студентських робіт тощо)	1-10
Інші види самостійної роботи*	
Контрольна робота (для заочної форми здобуття освіти)	1-50

*види навчальної діяльності здобувачів освіти обираються та оцінюються викладачем за рекомендованою шкалою в залежності від особливостей навчальної дисципліни.

Для визначення ступеня засвоєння навчального матеріалу та поточного оцінювання знань здобувачів вищої освіти застосовуються критерії відповідно до Положення про оцінювання знань здобувачів вищої освіти.

Підсумковий контроль

Максимальна кількість балів за екзамен з початкової дисципліни «Міжнародне приватне право та захист прав людини» складає **40 балів**.

Для визначення ступеня засвоєння навчальної дисципліни та контрольного оцінювання знань здобувачів вищої освіти за підсумковим контролем застосовуються критерії відповідно до Положення про оцінювання знань здобувачів вищої освіти.

Підсумкова оцінка переводиться у національну систему оцінювання і шкалу ECTS згідно з таблицею:

Порядок переведення оцінок у систему ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	ОЦІНКА ECTS	ОЦІНКА ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ	
		для екзамену курсової роботи (проєкту), практики	для заліку (диференційованого заліку)
90-100	A	Відмінно	зараховано
82-89	B	Добре	
75-81	C		
64-74	D	Задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

18. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Для денної форми здобуття освіти

Поточний контроль та самостійна робота – 60											Підсумковий контроль	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	Самостійна робота		
5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	10 балів	40 балів	100 балів

Для заочної форми здобуття освіти

Поточний контроль та самостійна робота – 60		Підсумковий контроль	Сума
Контрольна робота	Самостійна робота		
50 балів	10 балів	40 балів	100 балів

19. Методичне забезпечення

Методичне забезпечення дисципліни «Міжнародне приватне право та захист прав людини» узагальнено в комплексі навчально-методичного забезпечення, який включає:

- силабус;
- робочу програму навчальної дисципліни;
- варіанти завдань для самостійної роботи здобувачів;
- варіанти завдань для підсумкового контролю;
- інші матеріали.

20. Рекомендована література

1. Бігняк О. В. Європейський суд з прав людини як інструмент захисту права власності. *Часопис цивілістики*. 2019. Вип. 34. С. 23-27. URL: <https://clj.nuoua.od.ua/archive/34/7.pdf>
2. Білоусов Є.М., Яковюк І.В. Міжнародне приватне право: підруч. Х.: Право, 2021. 408 с.
3. Вайцеховська О.Р., Руденко О.В. Міжнародне приватне право: загальна частина: навч.-метод. посіб. Х.: Право, 2023. 256 с.
4. Вишинецька С.В., Корнєєв Ю.В. Міжнародне приватне право: навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2020. 164 с.
5. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод (з протоколами) (Європейська конвенція з прав людини). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text
6. Манукян В.І. Страсбурзьке право. Європейський суд з прав людини. Право, практика, коментар. Харків: Право, 2019. 560 с.
7. Міжнародний захист прав людини: навч. посіб. / за заг. ред. О.Б. Онишко. Львів: ЛьвДУВС, 2022. 540 с. URL: <https://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/5215/1/Онишко%20О.Б.%20--%20Міжнародний%20захист.pdf>
8. Островська Л.А., Тріпільський Г.Я. Застосування практики Європейського суду з прав людини при розгляді судами справ про захист права власності. *Нове українське право*. 2021. № 4. С. 44–49. DOI: <https://doi.org/10.51989/NUL.2021.4.7>
9. Панасюк О.П., Олійник С.М., Литовченко В.П. Глобалізація та її виклики для національних суверенітетів: аналіз впливу глобалізаційних процесів на сучасне міжнародне право. *Академічні візії*. 2024. Вип. 33. URL: <https://doi.org/10.5281/zenodo.12625395>
10. Права людини у міжнародному праві: підручник / за заг. ред. А.В. Войцеховського. Харків: ООО «Планета-Принт», 2021. 404 с. URL: <https://dspace.univd.edu.ua/bitstreams/8082bf52-e007-446c-8971-79bdd2a988a3/download>
11. Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини: Закон України від 23.02.2006 р. № 3477-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3477-15#top>
12. Про міжнародне приватне право: Закон України від 23.06.2005 № 2709-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2709-15#Text>
13. Про ратифікацію Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод 1950 року, Першого протоколу та протоколів № 2, 4, 7 та 11 до Конвенції: Закон України від 17.07.1997 № 475/97-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/475/97-er>
14. Holubieva V., Pravdiuk A., Oliynyk S. et al. Constitutional and legal provision of the right to access information in Ukraine and the countries of the European Union. *AD ALTA: Journal of Interdisciplinary Research*. 2022. Vol. 12(1). pp. 156-159. URL: <https://ir.kneu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/7071e55e-a0ba-419f-b4ca-38ffb5ab89a8/content>
15. Oliynyk S., Kovalevska I., Leschynsky V. et al. The Influence of European Integration Processes on Safeguarding Human Rights and Basic Rights in Ukraine. *Evropský politický a právní diskurz*. 2024. Vol. 11(5). pp. 15-23. DOI: <https://doi.org/10.46340/eppd.2024.11.5.2>
16. Skaletska Z., Oliynyk S., Kornilenko P. et al. International standards of social rights: current status and prospects for development. *Lex Humana*. 2023. Vol. 15(4). pp. 376–389. URL: <https://seer.ucp.br/seer/index.php/LexHumana/article/view/2792>